

# Határtalanul – Délvidéki barátságok és kalandok

Projektelőkészítő foglalkozás 2023. április 17.

7. B, ÉZI 7.

**Helyszín:** Szent László ÁMK középiskolájának könyvtára

Az önként vállalkozó gyerekek **5-6 perces rövid kiselőadások** formájában bemutatják a célállomásokat:

Csantavér

Zenta

Palicsi-tó

Szabadka

Belgrád

Zimony

Szendrő

Pétervárad

Újvidék

**A foglalkozás célja:** előismeretek szerzése, kedvcsinálás, figyelemfelkeltés valamint a közelgő utazáshoz tájékoztató





# Zimony vára

Belgrád egyik városrészéhez tartozik

A régi Osztrák - Magyar Monarchia déli határa volt

1456-ban itt halt meg Hunyadi János pestisjárványban

1521 Júniusában a török ezt a várat is ostromolta és sikeresen bevették

A Trianon idején Szerém vármegyéhez tartozott

A Duna jobb partján található és végvárunk volt

## Elhelyezkedése, élővilága, földrajza

- A Palicsi-tó egy természetes tó Szerbiában, a Vajdaságban, Szabadkától 8 km-re keletre, Palics üdülőfalu része.
- A Palicsi-tó egy sekély síksági tó, melynek hossza nagyjából 5,5 km. Madárszigeteiről ismert, amelyen számos madárfaj fészkel.
- A V-alakú sekély alföldi szikes tó a legutóbbi jégkorszakban keletkezett a nagy lösz- és homoklerakódások miatt. 1794-ben és 1863-ban is kiszáradt. Vize lúgos kémhatású volt. Miután a 19. században felfedezték a víz gyógyhatását, Palics felkapott fürdőhely lett az Osztrák-Magyar Monarchiában.



## Határtalanul

### Délvidéki kalandok és barátságok

**2023. április 19-21.**

#### Első nap beszámolója

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. jóvoltából és támogatásával elutazhattunk Szerbia magyarlakta vidékére, meglátogathattunk a magyar történelemben fontos szerepet játszó várakat. A tompai határátlépést követően először Zentára utaztunk, ahol a szecessziós 109 éves városházát tekinthettük meg. A rövid történeti beszámoló azt üzent nekünk, hogy higgyük el, „minden lehetséges”. Ennek apropója az előző épület leégése volt, ám rengeteg, kitartó munkával felépülhetett az új épület. Felmegettünk a Toronyba, ahol egy rendhagyó történelemórán vettünk részt. Az 1697-es zentai csatáról szóló animációs filmek, a kiállítások, és a hadmozdulatokat ábrázoló óriási falfestmény elkápráztattak minket. A városháza tornyából pedig gyönyörű kilátás tárult elénk; madártávlatból szemlélhettük az egész várost, valamint még tisztább időben Szegedre is átláthattunk volna. Ezután a rózsaszín virágba borult főtéren megpihentünk, majd sétáltunk egyet. Sétánk közben elhaladtunk a magyar nyelvű gimnázium, a Royal Szálloda és a Révész szobra mellett. A Royal Szállodát Ferenc József tiszteletére építették. Megtudtuk, hogy Zentánál a Tisza 22 méter mély, amely hatalmas megdöbbenést váltott ki belőlünk.

Második állomásunk Csantavér volt. Az ottani templom a római Szent Péter Bazilika kicsinyített mása volt, és az 1920-as években építették. Meghökkenítő volt a díszítése, festett üveglakai, rózsablaka a falu kis méretéhez képest. A helység szülötte Matuska Szilveszter és Dér Heni énekesnő is.

Délután Szabadkára utaztunk, ahol meghívást kaptunk a városházára. Megtudtuk, hogy a város a jó közlekedési lehetőségek miatt kezdett fejlődésnek indulni. A lakossága 30 % szerb, 30 % horvát, 30 % magyar manapság. A városháza egykor mocsárra épült 12 ezer vörösfenyő tartóoszlop segítségével. A látogatónak rögtön feltűnik a Zsolnay-kerámia burkolat, a zöld szín

dominanciája, amelynek jelképes értelme van. A díszterembe először sötétben léptünk be, így csak a festett üveglablakok vonták magukra a figyelmünket, ami nagyon varázslatos érzés volt. Majd villanykapcsolás után a terem kék színe méltóságteljesen uralta a teret. Megtudtuk, hogy az épületnek 999 ablaka és 7 tornya van, amely nyilván szimbolikus értelmű ismét. Az ablakokat Roth Miksa üvegfestő művész készítette, és a világháború idején sajnos lecserélték őket a magyar vonatkozások miatt, de később újra visszaállították az eredeti állapotot, viszont eltakarták őket függönnyel: „Jaj annak a városvezetőnek, aki még az üvegkirályoktól is fél!” – anekdotázott idegenvezetőnk. Az ablakokon a következő személyek voltak láthatók: Hunyadi János, Werbőczy István, II. Rákóczi Ferenc, Árpád, Szent István, Szent László, Mária Terézia, Ferenc József, Nagy Lajos, Könyves Kálmán, Széchenyi István, Deák Ferenc és Kossuth Lajos. A város neve az 1700-as években még Mária Terézia Polisz volt.

A városnéző sétánk során megtekintettük Kosztolányi Dezső egykori gimnáziumát, ahol az édesapja volt az igazgató, és ahonnét a tanoncot elbocsátották. Az emléktábla előtt csoportképet is készítettünk, valamint Csáth Géza házát is megpillantottuk.

A szabadkai zsinagóga épülete gyönyörű dísz a városnak, és bizonyítéka a vallási sokszínűségnek és békének. A Magyar Nagykövetség épülete nagyon hasonlít a kiskunfélegyházi városházához, mert ugyancsak szecessziós stílusban épült. A város sétálóutcáján szemügyre vettük a klasszikus stílusú színházépületet is. Ezen a napon idegenvezetőnk Korencsi László volt, aki a Vajdasági Pedagógusok Egyesületének alelnökeként volt segítségünkre.

Szállásunk a helyi Alexander A Inn nevet viselte, ahová már fáradtan és éhesen érkeztünk meg. Az ízletes vacsora és tisztálkodás után a gyerekek társasjátékoztak, fogócskáztak és ismerkedtek egymással.



A zentai csata történéseinek elmesélése



Animációs film a zentai csatáról







Csantavéri templom



Kosztolányi középiskolája előtt



a szabadkai Magyar Konzolátus



Városháza Szabadkán



A városháza díszterme



szabadkai zsinagóga



Vacsora Szabadkán

## Második nap beszámolója

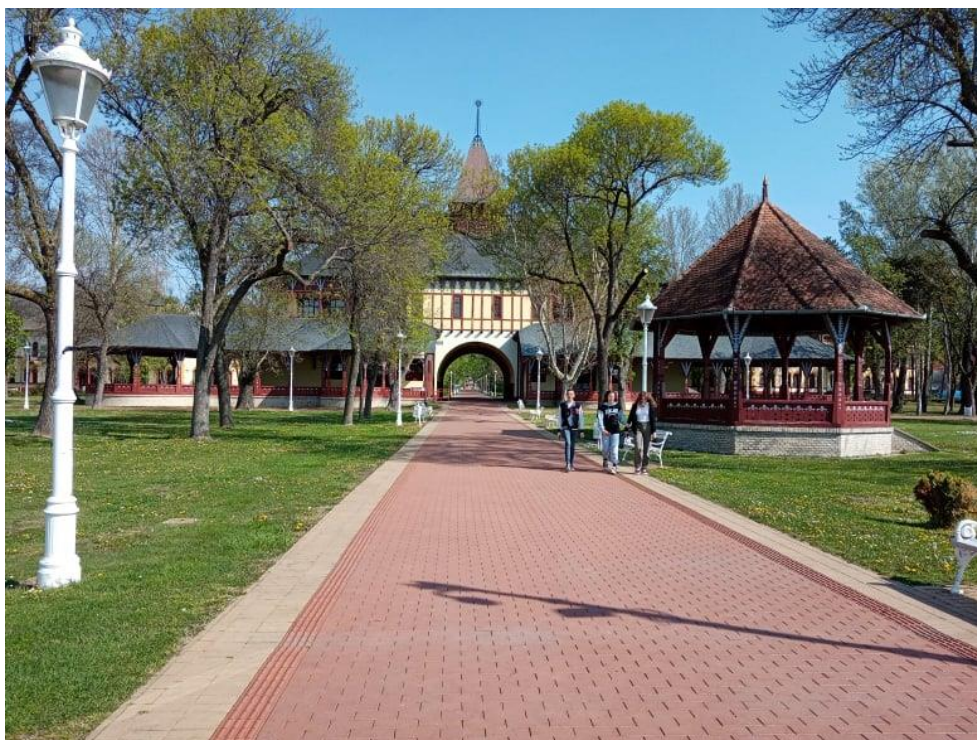
Reggel fél kilenckor megreggelizett nagy csapatunk, majd legelőször Palicsra vettük az irányt. Megtudtuk, hogy a tó a gyógyiszapjáról volt híres, amelyet régen kádakban is tároltak. Ma természetvédelmi övezetnek minősül, impozáns sétánnyal. Ma már sajnos nem lehet benne strandolni egy baktérium miatt. A tó mélységéről tudakozódtunk, de idegenvezetőnk szerint úgy tartják, hogy nem mély, kb. 150 cm lehet. A tó körül régi villák és kaszinó díszelegnek. Feltűnik az épületeken a sárga-kék szívmotívum, valamint a Zsolnay-váza a parkban. Palics jelképe a víztorony volt. 1878-ban itt rendezték meg az első modernkori olimpiát a tó körül, amelyről a sétányon elhelyezett korabeli képek tanúskodnak. Ezek többek között úszást, ökölvívást, kerékpározást, futást is megörökítettek. Palics jelképe a víztorony.

Hosszabb utazás után Belgrádba látogattunk el. Ott az egykori Nándorfehérvárat vettük célba. Főleg falrészek, néhány torony maradt belőle csupán és egy emléktábla, amely az egykori dicsőséget hirdette. Idegenvezetőnk, Link-Mayer Krisztina elmesélte, hogy az ottani börtön nevének történetét, hiszen a Nebojsa nevet viseli. Jelentése: ne félj. Az épület egykor egy külső és egy belső várból épült fel. A belső vár legmagasabb pontja ma csillagvizsgálóként működik, és kiállításoknak, galériának illetve állatkertnek is otthont ad. Külön érdekesség volt a többféle történeti kiállítás a helyszínen: római kori leletek, középkori kiállítás és 20. századi hadtörténeti kiállítás. Ezeket szabadon bebarangolhattuk. Nagy meglepetésünkre még dinókiállítást is találtak a gyerekek. Láttunk egy türbét, amely török síremlék tulajdonképpen. Meglátásunk szerint ez a városrész egy pihenőövezete is a városnak, kiszakadva városi nyüzsgésből, magasan a város felett. A várbeli kilátás gyönyörű volt, megtekinthettük a Duna és Száva összefolyását, amelyet a történelemkönyvekből már annyiszor hallhattunk, de eddig még nem láthattunk. Majd körülbelül másfél órás szabadidőnk során elsétáltunk a belvárosba, ahol hangulatos városkép tárult a szemünk elé. Kávéztunk és élveztük a balkáni hangulatot, sokszínűséget, szenvedélyes hangulatot. Közben a balkáni háborúról és a szerbiai körülményekről beszélgettünk idegenvezetőnkkel. Őszintén mondhatom, nehezünkre esett beszállni a buszba, és továbbállni, hiszen annyi hívogató dolog váratott még magára! A buszból szemtanúi voltunk az épülő, fejlődő, modern Belgrádnak.

Késő délután volt már, de mi még be szeretnénk volna venni Szendrő várát! Az odafelé vezető út mesés szépségű volt: hegyen-völgyön, veszélyes kanyarokon keresztül vezetett az utunk, láttunk földrengésbiztosra épített házakat is. A váron kívülről rögtön feltűntek a hatalmas repedések, amelyeket egy korábbi világháborús detonáció okozott. Az épületben hatalmas madáracsicscsergés fogadott minket, mert a belső várfalon található résekben fészkeltek a madárkák. Ezek a lyukak régen a két lakószintet elválasztó farudakat tartották. Lépcsőkön felmehettünk a vár legfelső szintjére, már szédületes magasságba, és onnan vettük szemügyre a Dunát már alkonyatkor. Már besötétedett, mire Deliblátóba értünk, ahol már meleg vacsorával vártak minket. Több épületben kaptunk szállást: Csárda, Ribolov, Rebel és Ambar nevű apartmanokban töltöttük az estét.



A kísérők



palicsi sétány



Belgrád



Nándorfehérvár



A nándorfehérvári vármúzeum megtekintése





Kilátás Nándorfehérvárból, Duna-Száva összefolyása



Szendrő



Szendrő

### Harmadik nap beszámolója

Reggel mindenki a különböző apartmanokból a deliblátói csárdában találkozott. A kiadós reggeli után elmehettük a helyi általános iskolába. Nagy örömünkre szolgált, hogy az igazgató úr fogadott minket, és szentelt ránk időt. Bemutatatta az iskolát, a helyi szokásokat. A településen 30 %-nyi román népesség is él, ezért az iskolában első osztálytól lehetőség van a román nyelv tanulására is a szerb mellett. Ezen kívül első osztálytól kezdve tanulják az angol nyelvet, második idegen nyelvként pedig németre is van lehetőség. Az iskolaudvaron feltűnt egy kutya, akinek történetét is megismerhettük: kóbor kiskutya volt, aki minden reggel az iskola előtt várta a gyerekeket, akik annyira szívükbe zárták, hogy végül befogadták az iskolába. Azóta háza, neve van, és mindig gondozzák iskolai szünettől függetlenül. Tanítás

végén szabadon kószál az udvaron, és hálásan őrzi az iskolát. Tulajdonképpen iskolakutya lett belőle.

A szentlászlós diákjaink hatalmas érdeklődéssel vették körül az ottani tanulókat, megpróbálták velük kommunikálni angolul, érdeklődtek életük felől. A szemek csillogásából az derült ki, hogy ez sikerült is nekik. Alig tudtunk elindulni további utunkra, szívesen maradtak volna még!

Deliblátó településtörténetéről megtudtuk, hogy az állandó határváltozások miatt a lakosság hol Szerbiához (Jugoszláviához), hol Romániához került. Ezért alakult így, hogy ekkora román népesség él a faluban. A különféle nemzetiségek békében élnek egymás mellett. A románoknak csodaszép templomuk található a településen.

A magyarok előfordulásával kapcsolatban szeretném megosztani azt a tapasztalatot, hogy Zentán, Szabadkán még tudnak magyarul, értik azt. Azonban Belgrádban már nem hallani magyar szót! Deliblátóban is ez volt a tapasztalatunk, már teljesen elhagytuk a magyarok földjét.

Még délelőtt elutaztunk Újvidékre, a Vajdaság fővárosába. Ez a város mesés szépségével elkápráztatott minket! A Duna egyik felén Újvidék városa, másik felén Pétervárad erődje magaslott. Pétervárad jelképe a mindig rosszul járó óra. A városnak három hídja van: a vasúti híd, az Európai Unió híd és a Péterváradi híd. Láttuk a NATO bombázáskor a Dunába lőtt híd maradványait, amely emlékként tanúskodik a történelekről. A várat a „Monarchia temetőjének” is nevezték, mert napi 100 ember halt meg az építkezés során. Nagyon erősségről van szó, mint Nándorfehérvár. A várból láttuk a Fruska Gorát, ahonnan a szőlőtőkét Magyarországra menekítették.

A belvárosban barangoltunk a sétálóutcában: megnéztük a Szerb Püspöki Palotát, a gyönyörű magyar templomot és a helyi pravoszláv templomot. A szépen karbantartott műemlék épületek igazi Monarchiabeli hangulatot árasztottak. Újvidék méltóságteljessége, nyugalma és bája feledhetetlen élmény volt.

Külön szerencsénk volt a sugárzó napsütés miatt, amely végig kísérte utunkat. Este 19 óra körül érkeztünk haza Bajára tartalmas kirándulásunk után.



Iskolalátogatás Deliblatóban



Iskolalátogatás (hátterben az iskolakutyus)



újvidéki Szerb Püspöki Palota



Újvidék főtere



Kilátás Péterváradból



újvidéki Magyar Templom



Újvidék, háttérben a péterváradi erőd



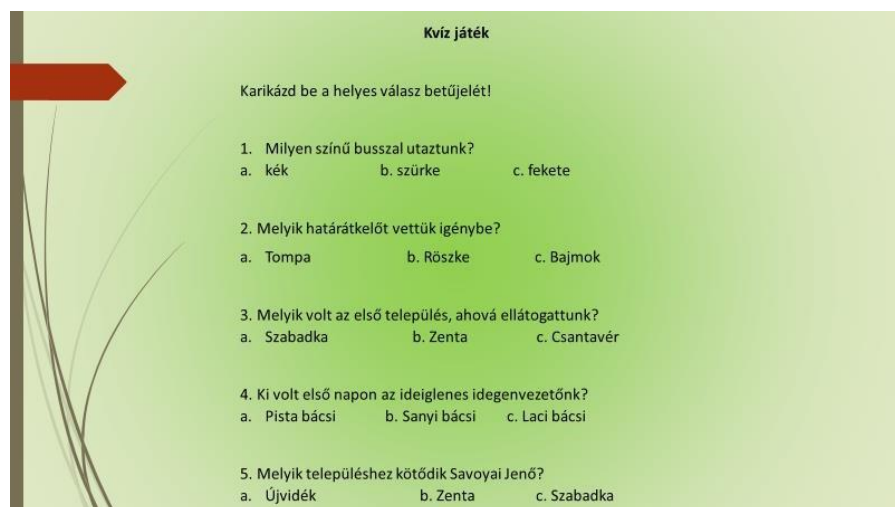
Pétervárad jelképe

# Határtalanul – Délvidéki barátságok és kalandok

## Projektzáró foglalkozás 2023. május

### 22.

1. **Résztevők:** 7.B és ÉZI 7. osztályok
2. **Helyszín:** Szent László ÁMK középiskolájának könyvtára
3. **Foglalkozás célja:** emlékek és élmények felidézése, megbeszélése, levezetés
4. **Forma:** páros és csoportos munkával megoldanak kvízt, anagramma játékot, szómezőből böngésznek, vaktérképen azonosítottak helyszíneket, fotórészletek alapján felismernek épületeket





6. Melyik városban láthattuk a Tiszát?

- a. Szabadka                      b. Belgrád                      c. Zenta

7. Melyik épületet utánozza a csantavéri templom?

- a. Mátyás-templom              b. Szent Péter bazilika      c. jáki templom

8. Milyen stílusú a szabadkai városháza?

- a. szecessziós                  b. reneszánsz                  c. barokk

9. Milyen színűek voltak a szabadkai városháza dísztermének falai?

- a. sárga                          b. zöld                          c. kék

10. Ki nem volt látható a szabadkai városháza dísztermének híres üvegablakain?

- a. Mátyás király                b. Szent László                c. Szent István

11. Melyik városban született és tanult Kosztolányi Dezső?

- a. Újvidék                      b. Belgrád                      c. Szabadka

12. Miért nem lehet strandolni a palicsi tóban?

- a. túl mély                      b. fertőzött                      c. mocsaras, ezért veszélyes

13. Melyik vár kiállításai között láttunk 20. századi hadtörténeti kiállítást?

- a. Pétervárad                  b. Nándorfehérvár              c. Szendrő

14. Melyik városnál folyik össze a Duna és a Száva?

- a. Újvidék                      b. Belgrád                      c. Zenta

15. Hogyan hívták a 2. este szállást adó települést?

- a. Delibitana                    b. Delibicia                    c. Deliblato



16. Milyen állattal találkoztunk az általános iskola udvarán?

- a. vakond      b. macska      c. kutya

17. Mi Pétervárad jelképe?

- a. óra      b. erőd      c. lebombázott híd

18. Miért voltak megrepedve Szendrő várának bástyái?

- a. az időjárás tönkretette      b. vasútállomáson levő detonáció  
c. merénylet az első világháborúban

19. Mi Szerbia fővárosa?

- a. Újvidék      b. Nis      c. Belgrád

20. Hogyan hívták idegenvezetőnket?

- a. Szandra      b. Éva      c. Krisztina

## Délvidék

Keresd meg a kirándulásunkkal kapcsolatos kifejezéseket a betűtengerben!

I M X S F H P I J Q U Q C T B Y H W I A  
J G U N C B R D R Á S Y G Ó Y G C E T N  
T C N S Z Y C U S Q H F N U E T N B D J  
J K F N Z F Y H A K N B F U I K H N C E  
F L H M I T C S G Z P O J Z X E U M C R  
L C C E W R A A Ó I G H C B W C H D Y I  
I O X W Z C E F G B P V P M D K M I Y N  
C X J W E S K D A G B M U A J J K S B A  
O R S D A O B M N N O O Q A V K X B W Y  
W O E F Y A Q N I A H V L Y H F Y L D I  
Q J B I M O Q A S O X Q L D S U V E M T  
X O P D L R C X Z F T E F X Z V U A M B  
B X T B B C G K G B O J L E X C X Z N I  
M C Q A H W S C I V O K N A R B X S I P  
M V U Z Q I W T V Q G M D U E G W J W L  
P F P G X K O Z T E O R R R W G E O H J  
I Y N E H C É Z S Z W R U V I S E B N B  
C J O L I M P I A M L C T M R S T E W S  
Y C U P L E W H N V K H V N Q S Y N K F  
F E S Z Ó J C N E R E F S S T G C M Q D

ZSINAGÓGA  
GYÓGYSÁR  
ALEXANDERINN  
FERENCJÓZSEF

NEBOJSZA  
BRANKOVICS  
SZÉCHENYI

OLIMPIA  
JERINA  
MUSZTAFÁ

## Anagramma játék

Szállások neveiben összekeveredtek a betűk!  
Kerüljenek helyre!

RACDA

LOBIRVO

LERBE

RAMBA

LENXARNDAEIN

Melyik épület részletét látod?





Képek az eseményről:









## Témanap

Határtalanul – Délvidéki kalandok és barátságok

2023. június 2.

### A Nemzeti Összetartozás Napja

2022. június 2-án iskolai keretek között megemlékezésen vettünk részt a Nemzeti Összetartozás Napján. A műsorban fontos szerepet kapott a délvidéki diákjaink érzéseinek bemutatása. Milyen külhoni magyarként élni, létezni, boldogulni itt és ott? Nagyon elgondolkodtató sorokat hallhattunk. A műsor zárásaként minden résztvevő Trianon előtti Magyarországot formálva megfogta egymás kezét. A műsor célja, hogy felhívjuk tanítványaink figyelmét a külföldre kényszerített magyar társaikra.

A megemlékezés után külön beszélgettem az osztályommal a hallottakról, és összekapcsoltuk a korábbi szerbiai kiránduláson megszerzett tapasztalatokkal.







